

SKOGBRUKETS SELVSERTIFISERING

OG ØVRIG KONTROLL MED EGNE RAMMEBETINGELSER

Notat fra Naturvernforbundet, 14. mai 2019

SERTIFISERINGSSYSTEMET

“Alt skogbruk i Norge er miljøsertifisert.” Slik selges norsk tømmer og norsk skogbruk til kunder og til myndigheter. Men gir det trygghet for en bærekraftig forvaltning av skogen? Og hvem utformer og tolker reglene, og kontrollerer at de følges? Gir det systemet som er bygget opp en sikkerhet for at skogsdriften foregår miljøvennlig og at reglene virkelig følges?

Generelt

Skogbruket hadde, etter store stridigheter med naturvernorganisasjonene på 90-tallet, valget mellom to muligheter for sertifisering: FSC-sertifisering (Forest Stewardship Council - <http://www.fsc.org/>) som innebar et samarbeid med miljøorganisasjoner og sosiale interesser om utforming av systemet, eller å utvikle sitt eget system.

De valgte å utvikle sitt eget, i samarbeid med skogeierorganisasjoner i Europa for øvrig. Ordningen kalles PEFC - Pan European Forest Certification, der de sertifiserte selv kan velge mål og ambisjonsnivå. I PEFC er det ikke medvirkning fra utenforstående.

Sertifiseringen etter PEFC foregår i all hovedsak på papiret, med svært få og forhåndsvarslede feltbesøk. Førstelinjekontroll utføres av sertifikatholder selv. Deres egen sertifiseringsvirksomhet kontrolleres/revideres av sertifikatgiver, vanligvis én gang i året..

Til grunn for sertifiseringen ligger “Skogbrukets miljøstandard” Norsk PEFC Skogstandard (tidligere kalt “Levende skog), som inneholder 27 Kravpunkt. Hele regelsettet finnes her: [Norsk PEFC Skogstandard](#).

Hovedproblemet med regelsettet er mangelen på presisjon (formuleringer av typen “bør”, “kan”, “om mulig” osv), og derav et utstrakt behov for tolkning. Eksempel fra kravpunkt 10: «I grandominert skog skal lukket hogst brukes der forholdene økonomisk og biologisk ligger til rette for det.» Og retten til fortolkningene av uklare regler har skogbruket sikret seg selv.

Sertifiseringen foregår som en gruppesertifisering. Det er ikke skogeieren, den konkrete skogsdriften eller det konkrete tømmeret som er sertifisert, men skogeierforeningene- f.eks. Viken Skog – deres samlede tømmerleveranse, samt et sett rutiner som skal sikre gjennomføring av standarder og andre bestemmelser.

Brudd på kriteriesettet fra skogeier betegnes som “avvik”, men gir sjelden eller aldri andre reaksjoner enn påpakning om ikke å gjenta feilen. Imidlertid er det sjelden at systemets egen kontroll avdekker betydelige feil, og det er ofte ved reaksjon fra utenverden at kontroll igangsettes. Et eksempel er hogst på Såtås i Rakkestad, hvor skogeierforeningen Havass ble rapportert av Naturvernforbundet for flere alvorlige avvik. Dette førte til at Havass mistet sertifikatet og dette er et av svært få tilfeller hvor sertifikatholder mister sin sertifisering. Havass reagerte imidlertid bare over fra NEMKO til DNV og hogg videre uten stans. Dette var etter sigende sterkt medvirkende til at NEMKO avsluttet den delen av sin virksomhet.

For sertifikatholder medfører vanligvis “avvik” at de må innføre rutiner for å forhindre gjentakelse. Men hele denne prosessen er intern, og gir ingen garanti for at ødeleggelse av naturverdier unngås. Hogst i biologisk viktige områder – som i Åbjøra og Gampedalen – er typiske eksempler på en type

avvik som gjentas og gjentas, og der tidligere overtramp ikke har medført regel-endringer som forhindrer at det samme skjer igjen.

For skogeierne finnes det to veier til levering av tømmer som skal komme inn under ordningen: De kan velge å få laget en skogbruksplan med miljøhensyn for eiendommen, eller ved hjelp av et "føre-var-skjema", der skogeieren krysser av for forekomst av ulike verdier i skogen ved hver enkelt hogst. Forekomstene gir ulike poeng, og kommer den samlede poengsummen over et visst nivå, må det søkes kontakt med skogeierforeningen for avklaring.

Skogeieren kan velge om hun/han vil forestå avvirkningen selv, eller sette hogsten bort til Skogeierforeningens driftsapparat (95 % av all hogst skjer maskinelt, dvs. vha. hogstmaskin). Settes driften bort til skogeierforeningen, f.eks. Viken Skog, tar de ansvaret for at miljøhensynene ivaretas. Hogger man selv, eller leier inn maskinlag utenfra, må man dokumentere at man har undersøkt om det finnes verdier (se skjema og veiledning). Denne dokumentasjonen sendes ikke inn, men skal oppbevares av skogeieren i en viss tid, og den skal forefinnes i hogstmaskinen under drift – for mulig kontroll.

Biologisk viktige områder

Den viktigste standarden for bevaring av naturmangfoldet i "Skogbrukets miljøstandard", er den som heter "Biologisk viktige områder", og besto opprinnelig av to krav: Registrering og bevaring av naturskog, og av nøkkelbiotoper. Skogeierforbundet har aldri akseptert å måtte ta hensyn til naturskog som avgrensede områder med krav til spesiell skjøtsel/hensyn. Deres manglende vilje til ivaretagelse av de siste naturskogene var hovedårsaken til at Naturvernforbundet trakk seg ut av "Levende skog"- samarbeidet. I den gjeldende standarden heter det at 5 % av skogen skal settes av for mangfoldet, men at reglen kan oppfylles på mange vis. Skogeiersiden har definert at den enkelte skogeiers økonomiske ansvar begrenser seg til 1 % av skogen – de resterende må sikres gjennom erstatning eller på annet vis.

I tillegg til standarden er det foretatt en presisering av hvordan reglene skal tolkes (se: http://www.levendeskog.no/levendeskog/vedlegg/Presisering_kravpunkt4_2009-12-01.pdf). Her heter det at sertifikatholder skal ha rutiner for å sjekke forekomst av miljøverdier, som f.eks. trua arter, i eksterne kilder. Viken skog har i sin interninformasjon til skogeierne også presisert at de ikke er kjøper av tømmer fra områder med trua arter – en regel de ikke praktiserer.

Biologisk viktige områder registreres på to vis: Gjennom skogbrukets egne takstselskap etter en metode utviklet av Landbruksdepartementet ("Miljøregistrering i Skog, MiS - se egen sak), eller gjennom en systematisk, landsdekkende biologisk registrering utført av uavhengige institusjoner med spesialisert kompetanse på bevaringsbiologi og kartlegging av biologiske forekomster og strukturer, bekostet av Miljødirektoratet under betegnelsen "Naturtypekartlegging".

Etter MiS-metoden får skogeieren anledning til å sile ut registreringer fra den såkalte Bruttolista, hvor nøkkelbiotoper som ikke passer med vedkommendes ønsker om drift på eiendommen (Det er bare de innvalgte områdene som har blitt vist på det offisielle kartet over slike områder (se: [Kilden](#)). De bortvalgte lokalitetene fantes tidligere bare på interne lister og kart, men er nylig krevd offentliggjort og skal nå ligge på Kilden.

I naturtypekartleggingen blir alle områder som man finner verdifulle lagt ut, etter en tredelt skala: Svært viktig A, Viktig B eller Lokalt viktig C. Disse kartene finnes på www.naturbase.no. I henhold til gjeldende skogstandard er det kun Svært viktige naturtyper (A), som det er krav om skal vurderes hensynstatt ved hogstplanlegging. B eller C lokaliteter, som resten av samfunnet må forholde seg til i plansaker, behøver ikke skogbruket bry seg med.

Gangen i en konkret hogstsak etter PEFC-sertifiseringen

1. Skogeier melder inn tømmer for salg gjennom skogeierforeningen
2. Samtidig bestilles evt. maskinell avvikning gjennom foreningens driftsapparat
3. Foreningen sender ut kontrakt, enten på drift i egen regi, der de selv tar ansvaret for at miljøstandardene etterlevs, eller en avtale om kjøp av tømmer, under forutsetning av at skogeieren selv tar miljø-ansvaret.
4. Kontroll av miljøverdier, enten i "skogbruksplan med miljøhensyn", eller gjennom "føre-var"-skjema for den enkelte driftsteig.
5. Oppdatering av kunnskap om nye miljøverdier i diverse databaser (forening eller skogeier selv)
6. Avgrensning av hogsten og evt. hensyn som skal tas, kartfestes, og skal være tilgjengelige under og etter hogst.
7. Når tømmeret er hogd leveres det ferdigmelding til skogeierforeningen, samt avtaler innkjøring til foredlingsbedrift.
8. Skogeierforeningen står som garantist for at tømmeret som leveres er avvirket i henhold til miljøstandardene overfor skogindustrien, som har slik sertifisering som betingelse for kjøp.
9. Etter prosess i foredlingsbedrift påføres produktene sertifiseringsmerket til PEFC
10. Kontroll kan, i teorien, foretas i felt, men i praksis alltid i ettertid og forhåndsvarslet. Førstelinjekontroll utføres av sertifikatholder selv.
11. Selve sertifiseringen av skogeierforeningen foregår gjennom ettersyn av foreningens sertifiseringsdokumentasjon og forhåndsvarslede stikkprøver i felt (sværliten prosent av tømmerdriftene).
12. Evt. feil og brudd – "avvik" – skal rettes opp gjennom beskrivelse av rutine-/kontrollendring innad hos sertifikatholder.

HISTORIKK i korte trekk

1993-1995 Miljøbevegelsens gullalder - kjører markedspress. Aksjoner i Skotjernfjell m.fl., kombinert med varsling av Norske Skogs store kunder i Europa, presser hele næringen til nytenkning.

1995 Motstøt. Hvordan frata miljøbevegelsen markedsmakten de har ervervet? Bransjeprojektet "Levende skog". PR-rådgivernes gullalder begynner (og varer fortsatt). "Vi samarbeider med miljøbevegelsen om et bærekraftigskogbruk. Ingen fare for miljøverdiene – dem skal vi sikre." Prosess over tre år. "Borgfred". Markedspresset fordunster som dogg for sola, og miljøbevegelsen står maktesløse tilbake.

1998 Forhandlingene sluttføres med et sett standarder for skogbruket. Uenighet om hva dette innebar: Skogbruket kalte dem miljøstandarder for sertifisering av et bærekraftig skogbruk. Miljøbevegelsen kalte dem ett utilstrekkelig skritt i riktig retning, men alt for svake og for upresise som grunnlag for sertifisering. Men nå var maktforholdene snudd, og standardene ble gjort gjeldende i sertifiseringen – og hjemlet i Norsk lov gjennom [Bærekraftforskriften](#).

Parallelt foregikk en kamp om sertifiseringsordningen. En internasjonal sertifiseringsordning som miljøbevegelsen godkjente (FSC) ville gi innflytelse fra miljøbevegelsen og sosiale interesser på en måte skogbruket ikke ønsket. Skogeierforbundet i bresjen for alternativ sertifiseringsordning, styrt av bransjen selv: PEFC (Pan European Forest Certification), som nå er den standarden alt norsk skog bruk er sertifisert etter. Nå i 2019 har FSC en utkast til en standard som nå er på høring. PEFC-standardene ble revidert i 2016. Naturvernorganisasjonene og deler av friluftorganisasjonene deltok ikke i revisjonen.

Næringen hadde fått full kontroll over sertifiseringsordningen og miljøkriteriene som skulle gjelde innen sertifiseringen. Markedet var fornøyd, skogbruket var storfornøyd og politikerne var så fornøyde at de ikke så behov for lovregulering av næringen utover næringens eget regelverk.

1995-2001 Biologenes gullalder. Miljøbevegelsens eneste gjennomslag i forhandlingene, at nøkkelbiotoper og naturskog skulle kartlegges og ivaretas, medførte behov for biologisk kompetanse, en kompetanse næringen selv ikke innehadde. For skogbruket betød dette tap av tilvent kontroll med alle rammebetingelser og all myndighetsutøvelse. Biologiske registreringer kunne medføre at man ikke fikk lov å hogge spesielt verdifull skog. Etter at miljøbevegelsen var uskadeliggjort, ble biologene hovedmotstandere for næringen.

2000-2002 Motstøt. "Naturskog" utvannes i standardene. Defineres bort som geografiske områder som skal ivaretas, og degraderes i praksis til ulike elementer i skogen det skal tas hensyn til, men som i praksis går tapt ved hogst. Miljøbevegelsens «makt» er nå så svekket at

de i praksis ikke greier å hindre at skogens mest verdifulle områder for biologisk mangfold igjen blir til hogstområder

LMD og skognæringen spiller på lag: Undergraver biologenes troverdighet og starter et alternativt forskningsprosjekt, styrt utenom Forskningsrådet og offentlige anbudsregler for forskning, og til en nedleggingsstruet avdeling av Norsk Institutt for Skogforskning i Bergen.

Etter å ha studert en rekke reservater og noen av landets mest artsrike skogområder kommer konklusjonen: Rødlistearter finnes over alt. Nøkkelbiotoper (konsentrasjon av naturverdier) finnes ikke. Det er ikke nødvendig å registrere mangfoldet direkte, det holder å registrere en del viktige elementer i skogen, så som død ved, bergvegger oa. Mao: Vi trenger ikke lenger biologisk kompetanse – dette kan vi klare selv! Og siden dette var “forskning” finansiert av LMD var det naturlige neste skrittet at tilskudd til registrering av miljøverdier i skog kun får økonomisk støtte, dersom man benyttet denne metoden (“Miljøregistrering i skog – MiS). Biologenes metode, grunnlaget for hele miljøoffensiven ble underkjent og påstått at ikke hadde rot i vitenskap.

Snipp, snapp, snute - så var biologene ute, og inn kom skogeierorganisasjonenes egne takseringsselskaper, som nå ble “eksperter” på biologisk mangfold – (etter to kvelders kurs hos Skogeierforbundet).

- 2000 – 2010 Skogbruk på offensiven – fortsatt igjen noen begrensninger og rammevilkår som hindrer full næringsfrihet:
- Fortsatt registreres det etter deres syn for mange nøkkelbiotoper. Løsning: Vi lar skogeierne få velge ut hvilke områder som skal ivaretas eller ikke. “Bortvelgelsen” medfører to sett med data: “Bruttolistene” over alt som er registrert, og som er “skogeiernes egen eiendom” og derfor ikke kan utleveres, og “nettolisten” med de MiS-områdene som ikke er “bortvalgt”.
  - Gammel skoglovgivning argument mot norske produkter i markedssammenheng. Med miljøbevegelsen satt på sidelinja kunne man trygt fremme en ny lov, Stortinget aksepterte greit en næringslov i stedet for en likestilling mellom næring og miljø, slik utgangspunktet var. Næringens egen innsats og standarder ble akseptert som bra nok.
  - Ett eneste gjenstående problem: Vern etter naturvernloven. Gjennomføres av MD, uavhengig av “vennene” i LMD og på tvers av næringens ønsker. Løsning: Fram med PR-byråene: Begreps-paret “frivillig vern” – “tvangsvern” oppstår: Skogeierne kan selv tilby områder for vern. Eneste betingelse: Det skal ikke vernes områder etter den gamle “tvangsmetoden”. Selv om det sies noe annet, er det nå kun “frivillig vern” som gjelder i praksis. Veldokumenterte forslag om vern fra naturvernssiden legges i en skuff. Stortingets bestemmelse om at det er de beste områdene som skal vernes, er fortrent av doktrinen at det kun er de områdene som meldes inn for verne vurdering av Skogeierforbundet, og som skogeier samtidig er villig til å avstå, som skal vurderes faglig som potensielle verneområder. Resultatet er at allmennhetenes mulighet til medvirkning i praksis

er fjernet og at de beste områdene (“Unike skoger”), og de største områdene (“De siste villmarker i skog”) ikke nødvendigvis blir vernet, men at vernet fylles opp med områder som er “gode nok”, men ikke de beste.

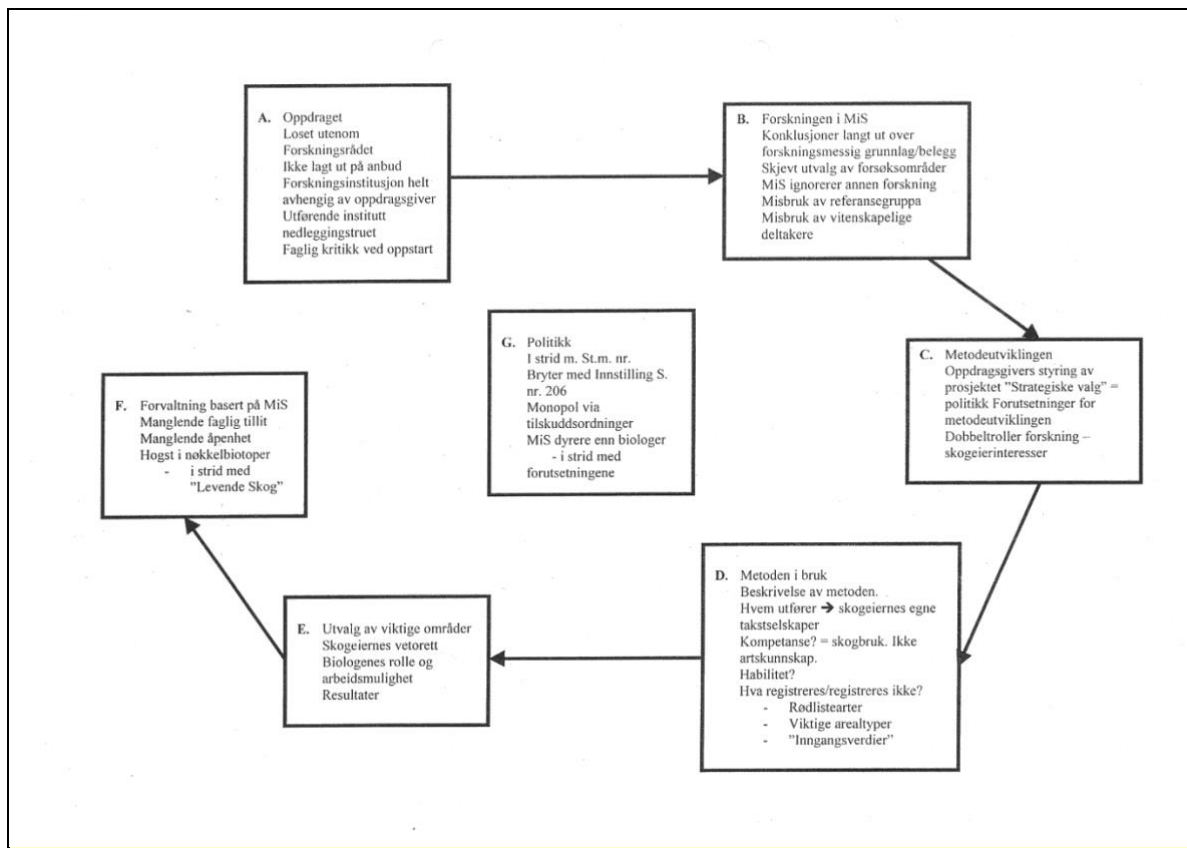
- Et oversett problem her er at Miljødirektoratets krav til kvalitet på de tilbudte skogområdene er høyt, og kombinert med høy avvirkningstakt og lav verneinnsats, vil de siste områdene med gammel naturskog være hogd lenge før Stortingets mål om 10% vern av produktiv skog er oppfylt.

Status: Næringen har tilnærmet full kontroll av alle skogbrukets rammebetingelser.

MILJØREGISTRERING I SKOG - MiS

Gjennom politisk kløkt fra Landbruksdepartementets side, godt hjulpet av skogbruket, ble det i perioden 1997-2000 gjennomført et forskningsprosjekt for utvikling av en metode for registrering av skogens naturverdier som i praksis kastet fagbiologene ut av registreringsarbeidet, til fordel for skogteknikere tilknyttet skognæringens egne takseringsselskap. Bruk av den såkalte MiS-metoden ble gitt tilskuddsmessig monopol. Metoden gir grunnlag for en prosess der skogeierne kan velge bort og unnlate å ta hensyn til områder som er registrert som biologisk verdifulle, i full forståelse med skogoppsynet på kommunalt og statlig nivå.

Et lite "kart" over MiS-prosessens ulike sider:

A. Igangsetting av forskningsprosjektet

Forskningsprosjektet MiS ble gitt som oppdrag direkte fra Landbruksdepartementet til Norsk Institutt for Skogforskning uten å gå veien om Forskningsrådet som er den vanlige veien for slike større forskningsprosjekt. Prosjektet ble gitt direkte til NISK til tross for prosjektets størrelse, som i penger var så stort at det skulle vært utlyst for anbud etter EØS-reglene.

Norsk Institutt for Skogforskning var økonomisk helt avhengig av støtte og prosjekter fra LD og skognæringen. Vi snakker ikke om uavhengig forskning, men et næringsinstrument. Til alt overmål ble prosjektet tildelt en avdeling av NISK i Bergen som gjennom mange år var nedleggingsstruet, noe som selvsagt ikke styrket habiliteten til prosjektet.

B. Forskningen i MiS

På presentasjonsmøtet for prosjektet, 8. juni 2000 – ett år før prosjektets rapport ble publisert – ble det trukket konklusjoner det ikke var dekning for i det senere publiserte materialet: Det ble hevdet at rødlistearter finnes spredt over alt, at de biologiske verdiene ikke forekom klumpvis, at nøkkelbiotoper var uegnet som bevaringsstrategi og at det ikke var nødvendig med fagbiologiske registreringer for å plukke ut de viktigste områdene for biologisk mangfold i skogen.

Grunnlaget for disse villedende konklusjonene kan skyldes flere forhold:

- At forsøksområdene ikke var representative for norsk skog, men et utvalg av de aller mest verdifulle – med reservatkvalitet. At rødlisteartene forekommer utover i store deler av reservatene er naturlig – det er nettopp pga. utbredelsen av arter oa. kvaliteter de har fått sin avgrensning. Det den senere dokumentasjonen viste, var at selv innenfor de undersøkte områdene fantes en tydelig klumpning av rødlisteartene.
- Annen forskning på området, særlig svensk forskning innen skogbiologi var i liten grad benyttet i forklaringsmodellene.
- Råd fra den nedsatte faglige referansegruppa ble mistolket og ga ikke de føringene for prosjektets resultater som hadde vært rimelige.
- En del konklusjoner fra vitenskapelige deltakere i prosjektet som gikk i motsatt retning av de fra oppdragsgiver ønskelige resultatene ble dysset ned og usynliggjort i presentasjonen.
- En kan stille spørsmål om hvorfor prosjektet ble presentert så stort og så bombastisk lenge før dokumentasjonen forelå? Hvilke interesser fikk på den måten et forsprang?

C. Fra forskningsprosjekt til registreringsmetodikk

Etter presentasjonen av prosjektet, og før dokumentasjonen ble tilgjengelig, startet arbeidet med å utvikle en praktisk metode for registreringer. Prosjektgruppa ble kritisert for manglende synlig sammenheng mellom forskningsresultatene og den metoden som ble utformet. Prosjektet forsvarte seg med at det var nødvendig å foreta en del "strategiske valg" i utarbeidelsen av en metode. På bakgrunn av at hele prosjektet var fundert på en påstand om manglende vitenskapelighet i den fagbiologiske metoden som ble benyttet før MiS-prosjektet, kommer et slikt utsagn i et merkelig lys.

Det ble for metodeutviklingen satt opp en rekke forutsetninger, bl.a. a metoden skulle kunne anvendes av skogbrukets takstpersonell i forbindelse med ordinære skogtakseringer, samt at det ikke skulle være noe krav til nødvendig artskunnskap for å kunne identifisere rødlistearter/indikatorarter. Slike forutsetninger medførte en metode som kun kartfestet en del skoglige elementer, uten å dokumentere biologiske verdier samtidig. Det ble framsatt sterk kritikk mot å benytte store offentlige midler til å sende folk i felt uten å registrere mer enn halvparten av de verdiene man trengte informasjon om.

Prosjektstaben ble utvidet med en sentral person fra Skogeierforbundets administrasjon (Svein Søgner), som var ansatt begge steder samtidig. En uheldig rolleblanding – og "en hånd på rattet".

D. Metoden i bruk

Metoden for feltregistrering fordrer ikke biologikunnskap eller artskunnskap. I stedet for å registrere forekomst av indikatorarter, rødlistearter og økologiske strukturer og forhold, registreres en rekke lett observerbare elementer i skogen og terrenget. Forekomst av slike elementer og mengden av dem skal indikere områdenes verdi for biologisk mangfold. Bortsett fra et fåtall meget lett gjenkjennelige lavarter foretas det ikke registrering av arter.

Pga. tilskuddsmessig monopol for MiS-metodikken, foregår nå all registrering med denne metodikken.

Registreringene foregår i forbindelse med skogtakst og foretas på hele skogarealet. Taksten foretas av skogeierorganisasjonenes egne takstselskap med forstudannede fagfolk, da de også skal registrere en rekke økonomiske parametre. Det forutsettes ikke biologisk kompetanse. Habiliteten blir tvilsom så lenge det er skogeierorganisasjonene som eier takstselskapene.

Ett eksempel fra bevisførselen i NOAs rettssak mot Løvenskiold. I Løvenskiolds skoger i Oslo kommune registrerte bedriften selv 33 biologisk viktige områder. Da Oslo kommune igangsatte "naturtypekartlegging" med fagbiologer, ble 7 av disse forkastet som for dårlige, mens det ble funnet 100 nye områder som bedriftens egen registrering ikke hadde fanget opp. Dette synliggjør behovet for biologisk kompetanse og registrantenes habilitet.

E. Utvalg av biologisk viktige områder

Viken skog beskriver prosessen med utvelgelse slik:

1. Registrering av skogen
2. Analyse/rangering
3. Utsendelse av data til skogeier
4. Utvelgelse og avgjørelse om forvaltning ("velge inn" og "velge bort" områder)
5. Evt. klage fra grunneier (Her kommer veto-retten inn)
6. Mulighet for miljøtilskudd

Biologenes rolle i arbeidet er redusert fra feltregistreringer til veiledning for takstselskapenes personell og for utvelgelsesprosessen. Avgjørelsene er helt og holdent næringens privilegium.

Til tross for påstandene, da MiS ble presentert, om at rødlisteartene fantes over alt, og at det ikke var noen klumpvis fordeling av naturverdiene, er resultatet av MiS-registreringen nettopp en slik klumping, akkurat slik biologene forutså. Resultatet av en overgang fra biologibasert nøkkelbiotopkartlegging til MiS-metoden, er at biologene er presset ut av skogen, at skogeierne har fått en veto-rett mot kartfesting av biologisk viktige områder de ikke ønsker at skal sikres, og at samfunnet betaler mye mer for en del mindre.

F. Forvaltning basert på MiS

Eksempelet fra Løvenskiold viser at det er lite grunnlag for en faglig tillit til MiS-registreringene. Eksempelet Åbjøra viser også den store forskjellen i økologisk forståelse. Biologene ville verne 919 da spesielt verdifull skog, MiS-metoden prioriterte 61 da og friga og friga 858 da med biologisk verdifull skog til hogst. Om dette er et resultat av manglende kompetanse, styrte registreringer eller veto fra grunneier, kan en bare spekulere i. Men resultatet for naturen er uansett begredelig! Og slik hogst som er gjennomført, også utenfor MiS-biotopene er i strid med både sertifiseringen og med norsk lovverk.

E. MiS og politikk

MiS-metoden, slik den er blitt satt i funksjon av landbruksdepartementet, undergraver og er i strid med Stortingets uttalte ønske om å få registrert landets biologiske mangfold. Ved at det benyttes en metode som opptar store offentlige økonomiske ressurser, og på en måte som gjør at man får vesentlig mindre kunnskap ut av registreringene, svekkes og fordyres registreringsarbeidet vesentlig.

Økonomisk utestengning av en fra andre myndigheter godkjent registreringsmetodikk er ikke i tråd med konkurranseregler og regler om offentlige anbud. Påstanden om at biologiske registreringer ville fordyre registreringene er gjort fullstendig til skamme, i det biologenes registreringer er vesentlig mer effektive og billigere enn takstselskapenes.

FAKTA

Skog utgjør 38 % av landarealet, produktiv skog 25 % av landarealet.

Skogbrukets samfunnsmessige betydning er sterkt redusert

- Skogbrukets andel av BNP er dramatisk redusert siden 1980 (skogbruket alene fra 0,9 ned til 0,18% av BNP. Inkludert foredlingsindustrien utgjør hele skognæringen nå under 0,5 % av fastlands-BNP)
- Skogbrukets andel av sysselsettingen er dramatisk redusert siden 1980
- Fra tilleggsnæring for utsatte gårdsbruk, til ekstraintekt for yrkesaktive i andre næringer
- Produksjonen flyttet fra lokal, "motormanuell" arbeidskraft til importert, kapitalintensiv spesialteknologi.

Skogbrukets påvirkning av skogens biologiske mangfold er stor og økende

- Skogen huser mer enn halvparten av den norske rødlista
- Tap av levesteder og fragmentering av leveområder som følge av skogbruksvirksomheten er den største trusselen.
- Det er kun 18,3 % (2017) av skogen som er eldre enn 120 år (gran kan bli 500 år, furu 7-800 år), og bare promiller kan betegnes som "urskog". Naturskog (urskogens artssammensetning og prosesser intakt, men spor av tidligere plukk-hogst) utgjør mindre enn 5 % av skogen.

Vernet skog etter naturvernloven utgjør ca 3,0 % , mens målet er 10 %.

All norsk skog er "miljøsertifisert"

- Sertifiseringsordningen (PEFC) etablert og kontrollert av skogbruket.
- Standarden ("Norsk PEFC Skogstandard") kontrollert av skogbruket
- Skogbruket registrerer selv nøkkelbiotoper (MiS) og velger selv ut hva de skal bevare og ikke bevare.
- Skogeierforeningene engasjerer selv sine egne kontrollører, f.eks. Veritas, Intertek. På denne måten etableres et avhengighetsforhold.

Det er svært tette bånd mellom skognæring og skogforvaltning

- Lovverket bygger på næringens eget regelverk
- Skogoppsynet er både næringsmessig tilrettelegger og miljømessig ris bak speilet. Betydelig målkonflikt. Skogoppsynet identifiserer seg med klientene (skogeierne).

Normale regler for miljøinformasjon, medvirkning og vurdering av miljøkonsekvenser av virksomheten fungerer ikke i næringen

- Naturvernforbundet måtte til Høyesterett for å få ut miljøinformasjon, men fortsatt saboteres miljøinformasjonslovens intensjoner og bestemmelser
- Allmennhetens medvirkning i saker som vedr. miljø i skogen er ikke-eksisterende
- Naturmangfoldlovens kapittel II gjelder ikke for skogbruket, som følge av manglende søknadsplikt for hogsttiltak.

Skogloven:

- Naturmangfoldlovens kapittel II kommer ikke til anvendelse fordi hogst ikke er meldepliktig, og det ikke blir gjort til en forvaltningssak. Dermed glipper det regelverket som i alle andre sammenhenger ville kunne sikre naturmangfoldet.
- Frihet under ansvar. Eier du en hytte må du søke kommunen om tillatelse til å skifte vinduer eller sette opp flaggstang. Eier jeg skogen rundt hytta, kan jeg hogge så mye jeg vil og på den måten jeg vil uten å spørre noen
- Krav om kjennskap til miljøverdiene og til et bærekraftig skogbruk, men presiseringen overlates til forskrifter, dvs. at lovgiver (Stortinget) overlater til næringens eget departement (LMD) å utform regler og standarder for hva som er akseptabelt skogbruk.
- Forskriften: Blåkopi av næringens egne kriterier. Skogbruket får selv styre miljøstandarden etter loven

Skogoppsynet:

- Dobbelrolle: Både veileder og tilrettelegger, men skal også være kontrollorgan og vokter. Skogoppsynet ". kulturen inneber at dei offentlege tjenestemenna i stor grad identifiserar seg med klientane (skogeigarane) ." (Rapport fra Skogforsk 11/96)

Artsdatabanken

- Sinoberbille og store eiketrær i produktiv skog kom ikke med på lista over "prioriterte arter" etter motstand fra skognæringen
- Sterkt press på rødlistearbeidet for å ta arter ut av lista. Likevel er andel skoglevende arter 48 % på den nyeste rødlista (2015).